

O Güzel İnsanlar ve O Güzel Günler Üstüne IV: Terzi "fikrinin" Öğrettiği

İçeriği Yazan: [Vedat KOÇAL](#) [1] Zaman: Per, 03/05/2012 - 21:57

"Terzi Fikri, öyle bir giysi dikti ki Fatsa'ya,

*O Gürcü, öyle bir gürlledi ki arkadaşlarıyla,
noktalar, noktalı virgüller, askeri operasyonlar,
kimseler çıkaramaz Fatsa'nın sırtından,
Emek hakkının sımsıcak çıplaklığını!.."*

Can Yücel

Terzi Fikri'nin ve O'nun fikrindeki Fatsa'nın şanlı anısına..

..

O günlerde, Nazlı Ilıcak'ın, sağcı Tercüman gazetesinin sahibi kocasının bin bir yolsuzlukla edindiği ve sonradan elinden çıkan Ilıcaklar yalısının penceresinde, ve boğaza karşı yazmış olabileceği bir yazıda "terzi parçası" diye andığı üzere, Terzi idi.

Ama öğrettiği, bıçkı, dikiş, nakış değildir.

Adı Fikri, soyadı Sönmez idi; ancak, yazının başlığında anılan, Terzi'nin adı soyadı değil, ateşi "sönmeyecek" olan "fikri"dir; baş harfinin büyük harfle yazılmamış olması bu nedenledir.

Terzi Fikri'nin kendisi, kişisel varlığı ve anısı gibi, fikri ve yapıp ettiği de bir tek yazıya sığmaz ölçüde, ayrı bir toplu çalışmanın konusudur; yıllar sonra, "sosyal belediyecilik" uygulamasının ilk örneği olarak Siyasal Bilgiler, İdari Bilimler Fakültelerinin Yerel Yönetimler ders konularına girdiği, akademik araştırmalara konu olduğu gibi, belgesi, belgeseli, kitabı vardır; meraklısı gidip araştırır.

Bu yazıda konumuz başka:

Yakın zamanlara dek, yoksul Anadolu köylüsü, özellikle güneydoğu ovalarında ağa sömürsünün açlığa tutsak ettiği "marabalar", yaz mevsiminde ya Çukurova'ya pamuk toplamaya inerdi, ya da özellikle Ordu ve Giresun yöresinde, Karadeniz yaylalarına fındık toplamaya çıkardı; Fatsa, bu yerlerden biridir. Bu, Anadolu köylüsünün yüzyıllara varan alın teri ve son yıllarda, traktörlerin,

kamyonların üzerinde karayollarına döktüğü kanları ile yazdığı emeğin tarihidir.

Ne var ki, son birkaç yıldır, Anadolu köylüsü, bu olanaktan yoksun. Ankara'daki merkezi ve Karadeniz bölgesindeki yerel yönetimler, "can güvenliklerinin sağlanamayacağı kaygısı"nı gerekçe göstererek, bu mevsimlik işçi göçüne izin vermiyorlar. Burada, gerekçenin apaçık ortada olan ama "resmi ağızdan söylenemeyen" gerçek nedeni, etnik çelişkiden doğan sivil çatışma olasılığıdır.

Önceki yazılarımızda andığımız Siyaset Bilimi'nin temel ilkesi ile, güneydoğuda yükseltilen milliyetçilik, ana rahminde bir başkasını büyütmüş, ve nihayet bir başka yerde, Karadeniz dağlarında doğurmuştur. Ve bu doğumla gelen kan, Anadolu emekçisinin, kendisi gibi kadim geçinme yollarını kapatacak kadar yoğundur.

Bu hali ile, Karadeniz, bir parçası olduğu ülkenin "bir kısım" yurttaşına kapanmıştır.

Böylece, "evrensel insan haklarına dayalı liberal düzen"in İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi temel metinlerine bağlı olarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile de güvence altına alınıp "temel hak" sayılmış "seyahat ve yerleşme özgürlüğü", milliyetçiliğin izin verdiği ölçüde, kağıt üzerindeki cafcaflı sözcüklere tutsak edilmiştir.

Oysa, otuz yıl önce, Terzi Fikri'nin fikrini yaşayan Fatsa, herkesindi; çünkü, toplumsal düzen, milliyet bağı ile değil, emek ve alın teri bağları ile örülüyordu.

Zamanın ve her zamanın Başbakanı Süleyman Demirel'in, kendisine Çorum'daki toplu kıyımı soran gazeteciye verdiği "Çorum'u bırak, Fatsa'ya bak" yanıtında, elbette bir neden vardı.

Ve o sözün hemen ertesinde, 1980'de, 11 Temmuz sabahı, yani, bu yazının yazıldığı günden otuz iki yıl önce, tankları, topları, tüfekleri, ve muhbir kılığındaki yüzleri maskeli tasmalı köpekleriyle faşizm, Terzi Fikri'nin fikrini yaşayan Fatsa'ya saldırıya geçti. Tasmalı köpeklerin yüzlerinin neden maskeli olduğu ise sonradan anlaşıldı: "içeriden" kiralanmışlardı ve av köpeklerinin adeti üzere, iz sürüp, sahiplerine yer gösteriyorlardı. Sonradan, "nokta operasyonu" adı verilecek bu süreklilikli av, onlarca genç insanın canına kıydı; yüzlerce insanı, tutsak evlerinin işkence tezgahlarına soktu, Fatsa'nın fikri olan Terzi Fikri, yüzlerce yoldaşı ve yurttaşı gibi, "fikri"nin bedelini işkence tezgahında verdiği canıyla ödedi. 4 Mayıs 1985 günü, 12 Eylül faşizminin tutsaklığında iken halkının ve Sosyalist mücadele tarihinin belleğine uğurlandı.

Ve onbeş yıl sonra, "nokta operasyonu"nu yapan, Terzi Fikri'yi öldüren "devlet", yıllar sonra bir genelge yayınlayarak, "can güvenliklerini sağlayamayacağı" gerekçesi ile, Karadeniz'in fındık tarlalarını, bu ülkenin emekçisine kapattı.

Oysa, Terzi Fikri'nin fikrini yaşayan Fatsa'da, fındık toplamaya gelen emekçilerin etnik kökeni sorulmuyordu; insanların etnik kökenleri, can güvenliklerini tehdit etmiyordu; çünkü, Terzi Fikri'nin fikrini yaşayan Fatsa, herkesindi.

Tıpkı, on beş yıl önce, 11 ve 12 Temmuz 1995'te, yani, tarihin öğretici bir ironisi olarak, Fatsa saldırısının yıldönümünde, Nazizm'in toplama kamplarından sonraki en büyük toplu kitle kıyımının yaşandığı kabul edilen, Srebrenitza kasabasının, Yugoslavya günlerinde ve on yıllar boyunca, sadece boşnakların, veya hırvatların, sırtların değil, barış içinde yaşayan herkesin olduğu gibi.

Sonuçta, Fatsa'nın, bu yazıya konu otuz yıllık öyküsünün başı ile sonundaki fark, önceki birkaç yazıda andığımız temel tarihsel ilkeyi, bir kez daha doğrulamaktadır:

"Sosyalizm'in kızılından sonraki her renk, kanın kırmızısıdır!"

Vedat KOÇAL

vedat.kocal@politikadergisi.com

Yorumlar

- [E-Dergi Yazıları](#) [2]
- [İç Siyasa](#) [3]
- [Tarih](#) [4]
- [Toplumsal](#) [5]

Kaynak URL (30/04/2024 - 22:23 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/o-guzel-insanlar-ve-o-guzel-gunler-ustune-iv-terzi-fikrinin-ogrettigi>

Bağlantılar:

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/vedat-kocal>
[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>
[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>
[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>